

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 39.

Fylke: Rogaland

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Randaberg

Emne: Høgtidsmat ved familiefesterBygdelag:

Oppskr. av: Tønnes Goa

Gard: Goa

(adresse): Eiganesveien 24, StavangeG.nr. 60 Br.nr. 11

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Eiga røynsle

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke) :

SVAR

A. Födselen.

1. Ja.
2. Enkeltvis .
3. Nei.
4. 5-8 dagar.
5. Ein gong.
6. Oftast risgraut eller sviskegraut m/småkaker.
7. Fell ut.
8. Steintöyterrin.
9. Ja.
10. Kona sjölv.
11. Mannen var ikkje med.
12. Kaffi med noke å bite i.
13. Ikje noke namn.
14. Veit ikje om noke slikt.
15. Ja.
16. Skikken tok til å skifte for 30-40 år sidan.
17. Det hende nok.
18. No er det vanleg.
19. Ja. Faddere og slekt.
20. Ja.
21. Gjestene tok med seg sending. Til middag var det suppekjøtt eller steik.

22. Gudmor sende nok mest.

23. Som för.

B. Födelsdag.

24-29. Ikke noken fast skikk.

C. Konfirmasjon.

30. Faddere, nær slekt og ofte nokre av dei næra-grannene vart bedne.

31. Som för.

32. Fell ut.

33. Ja.

34. Skikken med gáver er frá seinare ár.

35. Nei.

D. Bryllup.

36. Nei.

37. Sjå 36.

38. a) Det var no fyrst vanleg morgonmat for huslyden. Det neste var (etter det eg hugsar) eit måltid for huslyden og dei av bryllupsgjestene som var mótt fram i bryllupsgarden for å fylgja med til kyrkja. Heimkomne frá kyrkja skulle brurefylgjet sjólvsagt ha middag: Anten steik med dessert eller kjøtt og suppe. Ein var svært nøye på at kvar fekk rette plassen ved bordet. Brura i brurestasen med myrtekransen på hovudet. Fyrste brura med brureslör i Randaberg var brur i 1890. Seinare på dagen var det kaffi med smörbröd og "gome". Og det var ikke små mengder gome som kjekk med i eit skikkeleg bryllup. Gomen var ferdig kokt i bryllupsgarden fyreåt. Og sume nærskylde hadde gome med som sending. Det er kan hende den ~~ne~~ "mektugaste" mat eg veit um: Innkokt ekstra god söt mjök og egg. Oppskrift på ekte fest -gome er det vel ytterst få som har no. Eg fekk han for mange ár sidan av syster mi. Når so gjestene hadde teke rikeleg tisege av heimebrygga öl og diverse drammar, tok dei til å dansa. Seinare ut på kvelden og også ut på natta var det mat på ny. Ikke rettare eg hugsar var det ved fyrste kveldsmålet at brura i full brurestas skulle gå fyrst av dei som bar inn bruregrauten. På dette tidspunkt kom unggutane i grannelaget med i leiken: Med det same brura gjekk inn i stova med ein terrin varm bruregraut, smalt det skot gjenom döra og utanfor ~~mina~~ gausa so ein kunne få ein stöck noken kvar om ein ikke fyreåt visste kva som var tüss. Folk sa at det hadde hendt at brura hadde slept terrinen i golvet. Og det var no det gutane hadde vore ute for å få til.

Andre brullupsdagen var brura i vanleg helgadagsbunad. Og elles gjekk denne dagen med

Framhald av emne 39.

mat og drikke, radl, leik og dans.
Tredje dagen var det litt tilstelling for dei som hadde hjelpt til

39-40. Om desse spursmåla veit eg lite og ingen ting.

41. I Randaberg brukte dei ikkje be-mann. So langt som ~~ti~~ til ut i 1890-åra var det brura som gjekk rundt og ba til bryllups. Skulle det vera stort bryllup, var det ein hard jobb for henne. Det faste ritual var: Eg skulle helsa frå mor og far og be om N/N/ vilde vera gild og koma i brylluppet mit. So vart ho bydd ein dram og småkaker, og eit par kringler(Bergenskringler) måtte ho ta med seg. Drammen måtte ho so vidt nippa til, og kringlene galdt det om å gi bort fortast råd var. For elles ville det snart verta for mykje av både dram og kringler.
42. Sendingen vart kalla "sending".
43. Sendingen vart boren fram til bryllupshuset kvel- den fyre bryllupet av ei dotter til gjesten, eller der det inga dotter var, av ein annan.
44. Ja, det var då litt traktering,men noke namn på trakteringa var det ikkje.
- 45 og 46 kan eg ikkje gi noke svar på.
47. Nei. Eg har ikkje ~~hørt hørt~~ høyrd om fleire-dagars bryllup etter århundradskiftet. Men på den tida hadde eg lite kontakt med Randaberg.
48. Mest alle bryllupsselskaper vert n0 haldne på hotell.
49. Det hender nok ikkje so sjeldan.
50. Det vert nok presanger sjølv om der ikkje er bryllup.
51. Ikkje det eg veit av.

E. Gravöl.

52. Ingen vart beden til gravferd.
53. Var gravferda frå heimen- og det var det vanlege för i tida- vart dei som kom, trakterte med kaffi og smörbröd.
Som De vil skyna var gravöl ikkje i bruk i Randaberg.
- 54-69. Svar på desse spursmåla fell difor burt.

F. Nye festar.

- 70-75. I Randaberg har det ikkje danna seg nokon tradisjon om nokon av dei ting som er nemnde i desse spursmåla. Bygda ligg nok altfor nær byen til det.